

1. Самаятвёрдая валюта – BitCoin. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://moneynews.ru/Article/17893>
2. Перспективи та перешкоди цифрової економіки в Україні – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nachasi.com/2018/01/29/what-makes-ukraine-digital/>
3. DigitalbyDefault — принципи цифрової економіки – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nachasi.com/2017/07/12/digital-by-default-ukr/>

Мельник А.В.

«Фінанси і кредит», 4 курс

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри банківської справи Чуб П.М.

МОДЕЛІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В БАНКАХ

Корпоративне управління є досить важливим для діяльності банку, адже у вузькому значенні за корпоративного управління розподіляються повноваження між органами управління компанією таким чином, щоб компанія могла реалізувати та захищати інтереси своїх інвесторів. Тому досить важливо обрати правильну модель задля успішної діяльності банку.

В кожній країні система управління має свої особливості. Існують такі три основні моделі: Англо-Американська, Німецька (Європейська) і Японська.

Інсайдерська система – це така система, при якій власність сконцентрована в руках кількох осіб (як юридичних так і фізичних), які володіють великими частками корпоративного майна. Ними здійснюється значна сума управлінських функцій і менеджмент перебуває під їх прямиим впливом. Інсайдери, як правило, водночас є акціонерами та менеджерами. Існує у континентальній Європі та Японії [2].

Аутсайдерська система характеризується широкою акціонерною власністю, яка є досить розсіяною. Переважаючий вплив на прийняття рішень мають менеджери. Застосовуються різні форми перехоплення контролю за корпорацією. Існує переважно у США та Великобританії [2].

В кожній країні система управління має свої особливості. Існують такі три основні моделі: Англо-Американська, Німецька (Європейська) і Японська.

Англо-Американська модель застосовується у США, Великобританії, Канаді, Австралії, Новій Зеландії. Для неї характерним є наявність індивідуальних і незалежних акціонерів, тобто не пов'язаних з корпорацією (наприклад, зовнішніх акціонерів, акціонерів-аутсайдерів) [2]. В цій моделі присутні такі учасники корпоративних відносин: менеджери, директори, акціонери. Менеджери - представники вищого рівня управління корпорацією, які відповідальні за реалізацію її стратегії. В групу директорів входять як представники акціонерів, так і представники менеджменту. Така модель корпоративного управління передбачає чіткий розподіл функцій володіння та управління в корпорації [1].

Англо-Американська модель має такі особливості:

- велика розпороченість акціонерного капіталу;

- підтримка конкуренції державою, а саме створюються однакові умови для кожного зацікавленого учасника акціонерного товариства;

- високий рівень саморегулювання, держава втручається лише у екстрених випадках.

Існує кілька недоліків цієї моделі:

- керівники компанії прагнуть до досягнення переважно короткотермінових цілей, щоб виправдати очікування інвесторів;

- досить часто ринок не здатний розпізнати справжню вартість активів акціонерного товариства за складних економічних умов;

- керівники компанії навмисно завищують реальні результати задля прихильності інвесторів.

Європейська (німецька) модель використовується у Німеччині, Австрії, Нідерландах, Скандинавії, Франції, Бельгії. Банки традиційно є довгостроковими акціонерами німецьких корпорацій, їх представників вибирають в раду директорів. Представництво банків в раді є постійним [2].

Особливості моделі:

- переважне право на володіння акціями знаходиться в руках середніх та великих акціонерів;

- порівняно з англо-американською моделлю, німецька модель характеризується низькою вартістю залучення капіталу. Поведінка інвесторів дозволяє компаніям зосередитись на довгострокових цілях;

- дворівнева система органів управління (наглядова рада та правління), тобто є чітке розмежування між функціями органів управління;

- нижчий рівень конкуренції. Німецька модель базується на партнерських відносинах та співробітництві різних учасників;

- контроль банківського сектора. Переважна більшість особистих заощаджень зберігається в банківському секторі.

Недоліки німецької моделі:

- низький рівень інформаційної прозорості акціонерних товариств;

- складна схема інвестування в акціонерні товариства;

- правами дрібних акціонерів нехтують, що часто перешкоджає залученню іноземних інвестицій [1].

Японська модель корпоративного управління є багатогранною і обов'язково передбачає наявність ключового банку і фінансово-промислової сітки або ієрархії. Практично кожна японська корпорація має тісні відносини з ключовим банком. Банк надає корпоративним клієнтам кредити і послуги по випуску облігацій, акцій та консалтингові послуги [1]. Як правило банк – це основний акціонер компанії

Японська модель має такі основні характеристики:

- основною структурною одиницею бізнесу є група взаємозв'язаних компаній під назвою "кейрецу", а головним показником ділового успіху є успіх цілої групи, а не лише окремої компанії;

- як і в європейській моделі, висока концентрація власностей в руках середніх та великих акціонерів;

- у кожній групі є свій власний банк, який виконує функцію основного джерела фінансування групи компаній;

В той же час, існують такі недоліки японської моделі:

- недостатня увага приділяється прибутковості;
- недостатня прозорість інформації про діяльність компанії та групи компаній;
- мало уваги приділяється правам дрібних акціонерів і їх захистові.

Розглянемо вітчизняну модель корпоративного управління. Українська модель корпоративного управління є комбінацією англо- американської та німецької моделей. Вона характеризується такими основними рисами:

1) Дворівнева система органів управління подібна до німецької моделі:

- наглядова рада обирається власниками-акціонерами, однак, законодавство нечітко визначає повноваження наглядової ради і правління;
- правління несе основну відповідальність за результати фінансово – господарської діяльності підприємства.

2) Концентрація власності. Основні акціонери - держава, банки, керівництво, працівники; мало уваги приділяється дрібним акціонерам.

3) Брак прозорості. Учасники наглядової ради і акціонери отримують мало достовірної і суттєвої інформації.

4) Головне джерело фінансування – банки.

Проаналізуємо основні недоліки вітчизняної моделі:

- в Україні низький рівень відповідності організованих у банках системах корпоративного управління передовим міжнародним практикам та принципам ефективного корпоративного управління;

- далеко не всі установи опираються на передові принципи корпоративного управління;

- середньозважений рівень відповідності банків України передовим міжнародним та вітчизняним практикам та принципам ефективного корпоративного управління склав 60,7%;

- лише 20 банків розмістили на власних веб-сайтах інформацію про членів ради та правління із додатковою інформацією;

- у 76 банках відсутня посада корпоративного секретаря, у 55 банках не затверджено Кодексу корпоративного управління [3].

Отже, дуже важливо правильно обрати модель управління банком, закордоном успішно використовуються окремі різновиди таких моделей, в Україні використовується певний мікс. Проблемою вітчизняної моделі є те, що до уваги беруться лише певні основні риси інших моделей, але використовуються вони неналежним чином і не підкріплюються законодавством. Саме тому виникає низка проблем, які мало хто приймає до уваги та вирішує.

Література:

1. Небава М. І. Корпоративне управління [Електронний ресурс] / Микола Іванович Небава. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: <http://posibnyky.vntu.edu.ua/ku/p12.htm>.

2. Довгань Л. Є. Корпоративне управління / Л. Є. Довгань, В. В. Пастухова, Л. М. Савчук. – Київ: Кондор, 2007. – 179 с.

3. Корпоративне управління в банках України 2016 [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://ibi.com.ua/UK/ratings-research-and-analytics/korporativne-upravlinnya-v-bankakh-ukrajni-2016.html>.

Овчарук О. І.

«Фінанси і кредит», 4 курс

Національний університет водного господарства та природокористування

Науковий керівник – к. е. н., старший викладач кафедри фінансів та

економіки природокористування Подлевський А. А.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В УКРАЇНІ

Гроші з впевненістю можна назвати одним із найбільших винаходів людства, невід'ємною частиною фінансової системи кожної країни. Вони служать засобом оплати, збереження вартості та одиницею розрахунків у всіх економічних системах, за винятком початкових.

За останні кілька років оплата товарів і послуг через Інтернет набуває дедалі більшої популярності, оскільки такий спосіб доступний, зручний і економить час.

Система електронних грошей у світі використовується вже майже тридцятиліття. Україна не може похизуватися таким досвідом. З розвитком Інтернет-технологій застосування електронних грошей в Україні з кожним днем набуває дедалі більшої ваги. Вони є популярним, доступним і зручним засобом платежу. Їх використовують при оплаті товарів в Інтернет-магазинах та/або оплаті послуг компаніям, які приймають такі платежі, аналогічно тому, як це робиться з банківського рахунку. Управляти грошима у своєму гаманці користувач може за допомогою Інтернету або мобільного телефону.

За визначенням Національного банку України, електронні гроші – це одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими, ніж емітент, особами і є грошовим зобов'язанням емітента [3].

В нашій країні електронні гроші найчастіше використовуються для поповнення мобільного телефону, оплати послуг Інтернет-провайдерів тощо. Хоча віртуальна готівка досить зручна, вітчизняні Інтернет-магазини віддають перевагу розрахункам готівкою або банківською картою.

На сьогоднішній день, українське населення може переказувати гроші, а також купувати та продавати товари за допомогою різноманітних систем електронних розрахунків. Системи, що працюють на українському ринку доцільно поділити на дві підгрупи:

– системи електронних розрахунків, що емітують електронні гроші тільки в національній валюті (гривні) або «гривневі» системи (W1, MAXI, WebMoney, Global Money, HСMEП, MoneXy, LiqPay);

– системи, що зареєстровані в інших юрисдикціях, або «негривневі», проте надають послуги українським споживачам («Яндекс. Деньги», QIWI, WebMoneyTransfer, PayPal) [4].